

10/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás
a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a kockázatkezelésre
vonatkozó szabályzatáról

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (1) bekezdés *b)* pontjában írt felhatalmazás alapján a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a kockázatkezelésre vonatkozó szabályzatára a *melléklet* szerinti ajánlást adom ki.

Az ajánlás a közzétételét követő napon lép hatályba.

Dr. Handó Tünde
elnök

A Bíróság szabályzata a kockázatkezelés rendjéről

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 119. § c) pontjában biztosított jogköröm alapján a *Bíróságra* vonatkozó egységes kockázatkezelési tevékenységgel összefüggő szabályokat a helyi sajátosságok figyelembevételével – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.), a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.), valamint az államháztartásért felelős miniszter által kiadott módszertani útmutatókban foglaltakra figyelemmel - az alábbiak szerint szabályozom.

I.

A szabályzat célja, hatálya, alapelvek

1. A szabályzat célja

- (1) A szabályzat célja a *Bíróságon* a kockázatkezelési eljárás szabályozása, mely a kockázati tényezők meghatározására, azok értékelésére, a kockázatokra adott válaszreakciókra, a kockázatok felülvizsgálatára, az ezzel összefüggő feladatokat ellátók hatáskörére, felelősségére és a dokumentálás rendjére terjed ki.
- (2) A szabályzat rendelkezései arra irányulnak, hogy az Áht., a Bkr. és egyéb jogszabályok, módszertani útmutatók, szabályzatok (2. sz. melléklet) ide vonatkozó előírásai, követelményei - a bírósági szervezet sajátosságainak figyelembevételével - érvényesüljenek.
- (3) A szabályzat megismerését a *Bíróság* intranet oldalán illetve a belső hálózati közös meghajtón lehetővé kell tenni a *Bíróság* minden munkavállalója számára. A szabályzat hatályba lépéséről, annak módosításáról a *Bíróság* vezetőit elektronikus levélben értesíteni szükséges.
- (4) A szabályzat megismerésének igazolása a *papír alapú* „Megismerési nyilatkozat” (3. számú melléklet) aláírásával vagy a megismerés elektronikus úton történő visszaigazolásával (naplózás) vagy a szabályzat végére beépített elektronikus „A szabályzat tartalmát megismertem.” gomb megnyomásával történik.

2. A szabályzat hatálya

- (1) A szabályzat szervezeti hatálya a *Bíróságra* terjed ki.
- (2) A szabályzat személyi hatálya a *Bíróságra* beosztott bírákra és igazságügyi alkalmazottakra terjed ki.
- (3) A szabályzat tárgyi hatálya a *Bíróság* kockázatkezelésével összefüggő munkafolyamatokra, azok végrehajtása során kifejtett tevékenységekre terjed ki.

3. A kockázatkezelés során érvényesítendő alapelvek

- (1) Rendszerszemlélet elvének érvényre jutása érdekében a *Bíróság* elnöke köteles a bíróság valamennyi tevékenységére kiterjedő kockázatkezelési rendszert kialakítani és működtetni.
- (2) Az alkalmazott módszerek megválasztásának szabadsága alapján a *Bíróság* elnöke az adott bíróság szervezeti céljaihoz és sajátosságaihoz legteljesebb mértékben illeszkedő kockázatkezelési módszert alkalmazza.
- (3) A *Bíróság* elnöke a *Bíróság* stratégiai céljait az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnökének stratégiai célkitűzéseit figyelembe véve állítja össze, és évente felülvizsgálja.

4. Értelmező rendelkezések

- a) *Bíróság*: a Kúria, az Országos Bírósági Hivatal, az ítélőtáblák, a törvényszékek.
- b) Folyamatgazda: a *Bíróság* működési és gazdálkodási sajátosságaira figyelemmel meghatározott folyamatai végrehajtásáért elsődlegesen felelős személy (ld.: ellenőrzési nyomvonalak).
- c) Indikátor: a teljesítménymérés eszköze, amely a működés valamely jellemzőjét (eredményesség, hatékonyság stb.) méri. Különösen a bíróságok alaptevékenységére vonatkozó statisztikai mutatószámok, a bírósági vezetők igazgatási tevékenységére, a bíróságok ügyforgalmára, valamint a bírói munkateher, a bírósági titkárok teljesítményének mérésére kialakított egyéni illetve összesített adatszolgáltatás.
- d) Kockázatkezelési rendszer: olyan irányítási eszközök és módszerek összessége, melynek elemei a *Bíróság* céljainak elérését veszélyeztető tényezők (kockázatok) azonosítása, elemzése, csoportosítása, kezelése, nyomon követése, valamint szükség esetén a kockázati kitettség mérséklése.

II. A kockázat fogalma, típusai

- (1) A kockázat szűkebb értelemben a *Bíróság* céljait veszélyeztető tényező.
- (2) A kockázat tágabb értelemben valamilyen esemény, tevékenység vagy annak elmulasztása, amelyek bekövetkezése általában negatív, de egyes esetekben pozitív hatással lehet a *Bíróság* által kitűzött célok elérésére.
- (3) A kockázat lehet
 - a) véletlenszerű esemény,
 - b) hiányos ismeret vagy információ,
 - c) az ellenőrzés hiánya, illetve gyengesége.
- (4) Külső környezeti (stratégiára ható) kockázat az, amely hosszabb távon és esetleg időközönként módosuló formában, valamint tartalommal hat, és független a *Bíróság* működésétől. A *Bíróság* befolyásolni nem képes, de bekövetkezésére a vezetés megfelelő stratégiával képes felkészülni, hatását mérsékelni, kivételes esetekben kiküszöbölni.

- (5) Belső (működési) kockázat az, amely a *Bíróság* működésének, tevékenységének, folyamatainak rövidtávon ható hozadéka, melynek kiküszöbölése vagy mérséklése a vezetéssel szemben támasztott követelmény.
- (6) Eredendő kockázat a *Bíróság* feladatkörével és működésével kapcsolatos olyan belső sajátosság, ami a környezeti hatások vagy az erőforrások elégtelensége miatt hibák előfordulásához vezethet, és ami önmagában a *Bíróság* által nem befolyásolható.
- (7) Kontrollkockázat az, amikor a *Bíróság* belső kontrollrendszere a nem megfelelő kialakítás illetve működtetés miatt nem képes feltárni vagy megelőzni a hibákat, szabálytalanságokat.
- (8) Maradványkockázat a kockázatokra adott válaszingézkedés után fennmaradó kockázat.
- (9) Korrupciós kockázat alatt értendő az, hogy a *Bíróságnak* más személyekkel és szervezetekkel folytatott együttműködése során milyen valós, vagy vélt lehetőségek merülnek fel, amelyek az együttműködő fél számára jogosulatlan előnyöket jelenthetnek, az adott bíróság – vagy tágabb értelemben a bírósági szervezet számára – pedig valamilyen kárt okozhatnak. Ez a kár lehet anyagi természetű, a szolgáltatások színvonalában jelentkező vagy bizalomvesztéssel járó.

III. Kockázatkezelés végrehajtásának szabályai

1. Kockázatkezelési hatókör

- (1) A bíró és az igazságügyi alkalmazott munkavégzése során köteles a jogszabályokban, szabályzatokban, ügyrendekben, ellenőrzési nyomvonalakban, munkaköri leírásában előírt ellenőrzéseket, egyeztetéseket elvégezni. Amennyiben az ellenőrzés során kockázatot észlel, köteles azt haladéktalanul jelezni a folyamatgazdának.
- (2) A kockázatot észlelő a folyamatgazda felhatalmazása alapján kezeli a kockázatot. Amennyiben a kockázat kezelése meghaladja a kockázatot észlelő hatáskörét, a kockázat kezelésének szükségességét jelzi a szervezeti egység vezetőjének.
- (3) A szervezeti egység vezetője saját hatáskörben kezeli a kockázatot, vagy ha a kockázat kezelése meghaladja a hatáskörét, - a kockázat hatásának jelentőségétől függően - vagy azonnal értesíti a *Bíróság elnökét / kockázatkezelési munkacsoport elnökét / felettes vezetőjét*, vagy a soron következő vezetői értekezleten terjeszti elő a feltárt kockázatot a javasolt intézkedéssel együtt.
- (4) A *Bíróság* elnöke vagy saját hatáskörben kezeli a kockázatot, vagy amennyiben a kockázatkezelés meghaladja a hatáskörét, előterjeszti a központi igazgatási intézkedést igénylő javaslatát az OBH elnökének.
- (5) A kockázatokra adott válaszlépések kidolgozásáért és végrehajtásáért felelős személyek részére biztosítani kell a feladatellátáshoz szükséges feltételeket.

2. A kockázatkezelés folyamata

- (1) A kockázatkezelés során fel kell mérni és meg kell állapítani a *Bíróság* tevékenységében és gazdálkodásában rejlő kockázatokat, meg kell határozni az egyes kockázatokkal

kapcsolatban szükséges intézkedéseket, valamint azok teljesítésének folyamatos monitoringját.

- (2) A kockázatkezelés ciklikus folyamat, amely a módszertani segédanyagok útmutatásai alapján az alábbi öt elemből áll:

A) Kockázatkezelés kereteinek meghatározása:

- a) A *Bíróság* célkitűzéseinek, elvart eredményeinek rögzítése, a célokra ható gazdasági és jogszabályi környezet meghatározása az OBH elnöke által meghatározott stratégiai célok és a *Bíróság* elnökének adott évre szóló célkitűzései figyelembevételével. (Ennek a tevékenységnek az időpontja az összbírói értekezlet időpontjához vagy az éves munkaterv összeállításához köthető.)
- b) Évközben jelentkező, előre nem prognosztizálható jelentősebb esemény miatti döntéshozatal előtt ismét célszerű meghatározni a kockázatkezelés kereteit.

B) Kockázatok feltárása, azonosítása során a *Bíróság* céljainak elérését veszélyeztető kockázatok számbavétele történik. A 4. sz. mellékletben a teljesség igénye nélkül került bemutatásra, hogy milyen külső és belső kockázatok lehetnek hatással a *Bíróság* célkitűzéseire. A kockázatok feltárásában a tevékenységekkel mindennapi szinten foglalkozó bírák és igazságügyi alkalmazottak, különösen a vezetők egyaránt részt vesznek.

- a) A működési folyamatokra ható, korábban még nem tapasztalt kockázatokat a végrehajtási szinten feladatot teljesítő bírák és igazságügyi alkalmazottak kötelesek feltárni és haladéktalanul jelenteni az intézkedésre jogosult folyamatgazdának.
- b) A folyamatgazdák jelzései alapján a *Bíróság* valamennyi szervezeti egysége vezetőjének fel kell mérni, mi jelenthet kockázatot az általa irányított, felügyelt területen. A feltárt kockázatot lehetőség szerint a javasolt intézkedéssel együtt kell a *Bíróság* vezetése elé beterjeszteni.
- c) A stratégiai jellegű kockázatok feltárása a *Bíróság* vezetésének feladata.
- d) A beazonosított kockázatok gyűjtése történhet külön kockázat-nyilvántartás vezetése útján is. (5. számú melléklet)

C) Kockázatelemzés és értékelés általános célja minden esetben, hogy a célok elérését veszélyeztető kockázatokat azonosítsa és értékelje a válaszlépések (intézkedések) meghatározása érdekében. A kockázatok elemzése az egyes kockázatok előfordulási valószínűségének és lehetséges hatásának becslését jelenti. A kockázatok minősítése a célokra gyakorolt hatás és a bekövetkezési valószínűség becsült nagyságának egy háromfokozatú – alacsony, közepes, magas – skálán történő besorolással valósul meg.

- a) A **kockázati térkép** a kockázatok értékelésére javasolt egyik módszer (6. sz. melléklet), amit egy koordináta-rendszerben, a hatás jelentősége, valamint a bekövetkezés valószínűsége alapján alakítanak ki.

A kockázati térképen a kockázatok négy csoportba oszthatók.

1. Tűrészhatár alatti hatás - alacsony valószínűség,
2. Tűrészhatár alatti hatás - magas valószínűség,
3. Tűrészhatás feletti hatás - alacsony valószínűség,
4. Tűrészhatár feletti hatás - magas valószínűség.

A négy csoport mindegyikére előre meghatározott kockázatkezelési módot kell előírni.

1. Felderítő kontroll - esetenként megfigyelendő,
2. Korrekciós kontroll - rendszeres időszakonként megfigyelendő,
3. Iránymutató kontroll - folyamatosan megfigyelendő,
4. Megelőző kontroll - megelőzendő és megszüntetendő.

b) **Az egyszerű, kvalitatív (minőségi) értékeléssel** történő kockázatelemzés egy másik alkalmazható módszer. Ennek során a Bíróság háromfokozatú mátrixban - magas, közepes vagy alacsony - határozza meg az egyes kockázatok minősítését annak hatása és bekövetkezési valószínűsége alapján. (7. sz. melléklet)

D) A beazonosított kockázatok kezelése a tervezéstől a döntéshozatalon át a végrehajtásig bármely munkafolyamat során megtörténhet. A kockázatkezelés legeredményesebb eszköze a hatékony folyamatba épített ellenőrzés. A folyamatba épített ellenőrzés hatékonyságát támogatja az ellenőrzési nyomvonal kialakítása. Az ellenőrzési nyomvonal kiépítése alapján lehet a megfelelő kockázatelemzési tevékenységet ellátni.

A kockázat kezelésének módját és eszközét (az alkalmazni kívánt kontrollt) minden egyes beazonosított kockázat esetében külön kell meghatározni.

A kockázatkezelés módjai és lehetséges eszközei (a teljesség igénye nélkül)

1. A kockázatos tevékenység megszüntetése

A Bíróság ezt a módszert csak korlátozottan alkalmazhatja, alaptevékenységének ellátása alkotmányos kötelezettség.

2. A kockázat elviselése, elfogadása

A Bíróság vezetése akkor dönthet ezen kockázatkezelési mód választása mellett, ha a kockázat hatásának kivédése illetve mérséklése több erőforrást vesz igénybe, mint a kockázatos tevékenységből származó kár.

3. A kockázat megosztása

Kockázat megosztási technikák különösen:

- Kiszervezés: a különleges szakértelmet kívánó feladatot arra specializálódott szervezettel végeztetik (pl.: közbeszerzési tanácsadó, őrzés-védelem, műszaki ellenőr, foglalkozás-egészségügyi szolgálat)
- Biztosításkötés: a tevékenység ismert kockázatának bekövetkezési hatását a biztosítóval kötött szerződés révén lehet mérsékelni (pl.: kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás, Casco biztosítás, épület-, felelősségbiztosítás).

4. A kockázati kitettség csökkentése

a) A MEGELŐZŐ kontrollok révén a Bíróság a nem kívánt következménnyel járó kockázat realizálódásának lehetőségét korlátozza. Ilyen megelőző kontrollnak tekinthető eszközök a Bíróságon különösen az alábbiak:

- Belső szabályzatok, ügyrendek kialakítása, ezek jogszabály illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz változásának megfelelő módosítása,
- A munkaköri leírásokban foglalt pontos feladat-meghatározás, a hatáskörök és feladatkörök szétválasztása,

- A folyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzési rendszer kialakítása, működtetése,
 - A bírósági vezetők által végzett - az irányító szerv igazgatási szabályzatában és a *Bíróság Szervezeti és Működési Szabályzatában* meghatározott - rendszeres ellenőrzés, jelentés és beszámolás,
 - A bírósági statisztikai mutatók és egyéb teljesítménymérésre kialakított indikátorok értékelése, elemzése,
 - Az eljárási folyamatok és a munkaszervezés ésszerűsítésére alkalmazott igazgatási eszközök (munkacsoportok működtetése, workshopok szervezése, koordinátori és szakértői hálózatok kialakítása),
 - Az információhoz és az informatikai rendszerekhez való hozzáférés rendszeres felülvizsgálata, módosítása.
- b) A **KORREKCIÓS** kontrollok egy realizálódott kockázat következményeinek és hatásának mérséklését szolgálják. Ilyen korrekciós kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:
- A rendszeres jelentéstételi kötelezettségen túl előírt eseti jelentések,
 - Szervezeti átalakítások, tartós vagy átmeneti munkaerő átcsoportosítás,
 - A munkateher arányosítását szolgáló kirendelések,
 - A *Bíróságon* eljáró tanácsok összetételének megváltoztatása,
 - Jogszabály-módosítások kezdeményezése.
- c) Az **IRÁNYMUTATÓ** kontrollok egy meghatározott követelmény elérését szolgálják. Ilyen iránymutató kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:
- A felmerült szakmai problémák értelmezésére szervezett képzések, konferenciák,
 - Az ítélkezés egységességét szolgáló intézkedések,
 - Együttműködés más hivatásrendekkel,
 - A bírák és igazságügyi alkalmazottak kompetenciájának felmérése, fejlesztése,
 - A jó gyakorlatok megosztása.
- d) A **FELDERÍTŐ** kontrollok célja, hogy fényt derítsenek olyan esetekre, amikor nem kívánt események következnek be; a nem kívánt esemény bekövetkezésének okait tárják fel utólagos vezetői ellenőrzések vagy belső ellenőri vizsgálatok elrendelésével, amelyek utólagos jellegük miatt a jövőbeni hasonló hiányosságok ismétlődésének megakadályozását szolgálják. Mivel csak az esemény bekövetkezése után fejt ki hatását, ezért kizárólag abban az esetben használható, amennyiben lehetőség van a kár, vagy veszteség elfogadására.

Ilyen felderítő kontrollnak tekinthető eszközök a *Bíróságon* különösen az alábbiak:

- A bírósági vezetők által végzett igazgatási vizsgálatok, azok megállapításaira készített intézkedési tervek,
- A belső és külső ellenőrzés megállapításainak, tapasztalatainak értékelése, hasznosítása, azokra készített intézkedési tervek,
- Projekt megvalósításáról szóló jelentés, melyből nyert tapasztalatok a későbbiekben is felhasználhatók,
- Az ügyfélvisszajelzések hasznosítása.

E) A monitoring (nyomon követés) során egyrészt a helyi körülményekre és sajátosságokra kialakított kockázatkezelési rendszer időközönkénti felülvizsgálatát kell elvégezni abból a célból, hogy az alkalmazott kockázatkezelési módszerek megfelelően segítik-e a *Bíróság* működését, feladatának ellátását, céljai elérését. Ennek keretében minden egyes kockázat minősítését évente legalább egyszer felül kell vizsgálni, amelynek időpontját az adott kockázat válaszlépéseinek határidejéhez célszerű igazítani.

Másrészt a nyomon követés - a kockázatkezelés során választott módtól és eszköztől függően - a feladattervben (intézkedési tervben) foglalt, a kockázatkezelés végrehajtásához szükséges feladat felelős általi, határidőben történő végrehajtásának ellenőrzését szolgálja. A határidőben végre nem hajtott intézkedések esetén a felelős személy beszámoltatása, a végrehajtást akadályozó tényezők feltárása is szükséges.

- (3) A kockázatkezelés B – C – D – E szakaszaiban foglalt feladatok ellátására a *Bíróságon* félévente ülésező, valamennyi szakterület vezetőiből álló kockázatkezelési munkacsoport létesíthető.

3. A korrupció és csalás mint kiemelt kockázati tényezők kezelése

- (1) A *Bíróságon* kiemelt figyelmet kell fordítani a súlyosabb szabálytalanságok (csalás, korrupció) mint kiemelt kockázatok kezelésére. A kockázatkezelés során a szándékosan elkövethető szabálytalanságok megelőzésére kell a fő hangsúlyt helyezni.
- (2) A szándékos szabálytalanságok körébe tartozik különösen a csalás, a sikkasztás, a partnerrel, ügyféllel való összejátszás, a megvesztegetés, a szándékos szabálytalan kifizetés, a nyilvántartások tudatosan meghamisított vezetése.
- (3) A csalás és korrupció magas prioritású kockázata miatt, azokkal kiemelten foglalkozik a hazai jogalkotás is. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény XXVII. fejezete részletesen foglalkozik a korrupciós bűncselekményekkel, a XXXVI. fejezete a vagyoni elleni bűncselekményekkel. A bírák fegyelmi felelősségre vonásának szabályait a Bjt., az igazságügyi alkalmazottak felelősségre vonásának szabályait az Iasz. tartalmazza.
- (4) Amennyiben a bíró vagy az igazságügyi alkalmazott tevékenysége során súlyos szabálytalanságot fed fel, köteles azonnal jelezni a közvetlen felettes vezetőjének. A közvetlen felettes vezető érintettsége esetén a jelzést a szervezetileg egy fokkal magasabb beosztású bírósági vezetőnek teszi meg.

- (5) A *Bíróság* valamennyi bírása és igazságügyi alkalmazottja a tágabb értelemben vett korrupciós kockázat szempontjából veszélynek lehet kitéve. A *Bíróság* elnöke rendszeresen előadás illetve tájékoztatás formájában felhívja a bírák és igazságügyi alkalmazottak figyelmét a korrupciós kockázatokra, és az azokat megelőző intézkedések lehetséges módjára.

4. A kockázatkezelési tevékenység és a belső ellenőrzés kapcsolata

- (1) A *Bíróság* belső ellenőrzése a *Bíróság* céljai elérése érdekében ellenőrzései során rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, ezáltal fejleszti a *Bíróság* kockázatkezelési, ellenőrzési és irányítási eljárásainak hatékonyságát.
- (2) A belső ellenőrzési tevékenység egy igen fontos és független biztosíték a kockázatkezelési rendszer megfelelőségét illetően, ezen túlmenően belső tanácsadói funkciót is betölthet a *Bíróság* vezetésének felkérésére a kockázatkezelési stratégia kialakítása során.
- (3) A belső ellenőrzés által alkalmazott kockázatelemzés elhatárolandó a kockázatkezelési tevékenység harmadik szakaszában végzett kockázatelemző és értékelő tevékenységtől. A belső ellenőr által végzett kockázatelemzés célja a következő évi vizsgálandó területek kiválasztása, nem pedig a kockázatok kezelése.

IV. Záró rendelkezések

- (1) A *Bíróság* szabályzatát jogszabályváltozás, illetve közjogi szervezetszabályozó eszköz változása esetén felül kell vizsgálni, és a szükséges módosításokat az abban előírt határidőben, de legkésőbb 90 napon belül át kell vezetni.
- (2) A *Bíróság* szabályzatának aktualizálásáért és a szükséges módosítások előkészítéséért a..... a felelős, s azt a *Bíróság* elnöke hagyja jóvá. Egyidejűleg a korábbi számú szabályzat hatályát veszti.
- (3) A szabályzat napján lép hatályba.

Címlap-minta

Bíróság neve
Iktatószám:

(logó)

A Bíróság szabályzata
a kockázatkezelés rendjéről

Hatályos: 2015.napjától

.....(aláírás)

Készítette:

név
szervezeti egység
beosztás

Jóváhagyta:

....., 2015..... napján

.....

a Bíróság elnöke

A kockázatkezeléshez kapcsolódó fontosabb jogszabályok, módszertani útmutatók és egyéb szabályozók jegyzéke

Jogszabályok:

- a) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.)
- b) A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.)
- c) A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.)
- d) Igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.)
- e) A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Bkr.)

Módszertani útmutatók

- a) A Belső Kontroll Kézikönyv és mellékletei (a Nemzetgazdasági Minisztérium honlapján a 2010. évben közzétett archív módszertani anyag)
- b) A Magyarországi Államháztartási Belső Kontroll Standardok (a nemzetgazdasági miniszter által a 2012. évben közzétett útmutató)
- c) A Minőségértékelési kérdőív (a Nemzetgazdasági Minisztérium honlapján közzétett módszertani anyag)

Irányító szervei szabályzatok

- a) 1999. évi 9. számú OIT szabályzat a bíróságok igazgatásáról
- b) 8/2003. évi OIT szabályzat a bírósági statisztikai adatok gyűjtéséről

Megismerési nyilatkozat

A *Bíróság* kockázatkezelésére vonatkozó szabályzatában foglaltakat megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban leírtakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartatni, a változásokat nyomon követni.

Név	Feladat, hatáskör	Dátum	Aláírás

A Bíróságot érhető kockázatok
(múltbéli tapasztalatok alapján, nem taxatív jellegű felsorolás)

I. KÜLSŐ KOCKÁZATOK	
1. Gazdasági, társadalmi	<ul style="list-style-type: none"> • a gazdasági növekedés visszaesése (recesszió) hatásaként több gazdasági szervezet ellen indul csőd- illetve felszámolási eljárás vagy végelszámolás, amelynek hatására nő a bíróságon az ügyérkezés • a bankok kamatpolitikája és hitelezési gyakorlata következtében megnövekedik a fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos ügyek száma
2. Jogi, szabályozási	<ul style="list-style-type: none"> - A közigazgatási illetve a bírósági szervezetrendszer változása <ul style="list-style-type: none"> • a Kormánytisztviselő Döntőbizottság felállításának hatására a munkaügyi perek száma csökken - Hatásköri és illetékességi szabályok változása - A jogalkotás, jogszabály-módosítás hatásaként jelentkező ügyérkezés növekedés <ul style="list-style-type: none"> • a civil szervezetek bejegyzése miatti ügyforgalom-növekedés • a civil szervezetek elektronikus nyilvántartása • szabálysértési ügyek számának növekedése • természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény, amely új nemperes eljárásként bevezette a bírósági adósságrendezési eljárást • cégbírósági ügyek számának növekedése, - Az ügyfélkapcsolatok elektronizálása
3. Nemzetközi	<ul style="list-style-type: none"> • a migrációs válság bírósági szervezetre gyakorolt hatása miatti ügyforgalom-növekedés
4. Hírnév, társadalmi elvárások	<ul style="list-style-type: none"> • a Bíróságot illetve a bírósági szervezetrendszert érintő negatív tartalmú sajtómegjelenések • az ítékezés időszerűségével kapcsolatos fokozott elvárások • az egységes ítékezés (jogegység) elvárása
5. Elemi csapások	<ul style="list-style-type: none"> • a pincében tárolt iratok károsodása vagy megsemmisülése • bűnjelek károsodása vagy megsemmisülése • épületkárosodás miatti rendkívüli kiadások • az áramellátás hiánya miatti munkavégzés-kiesés

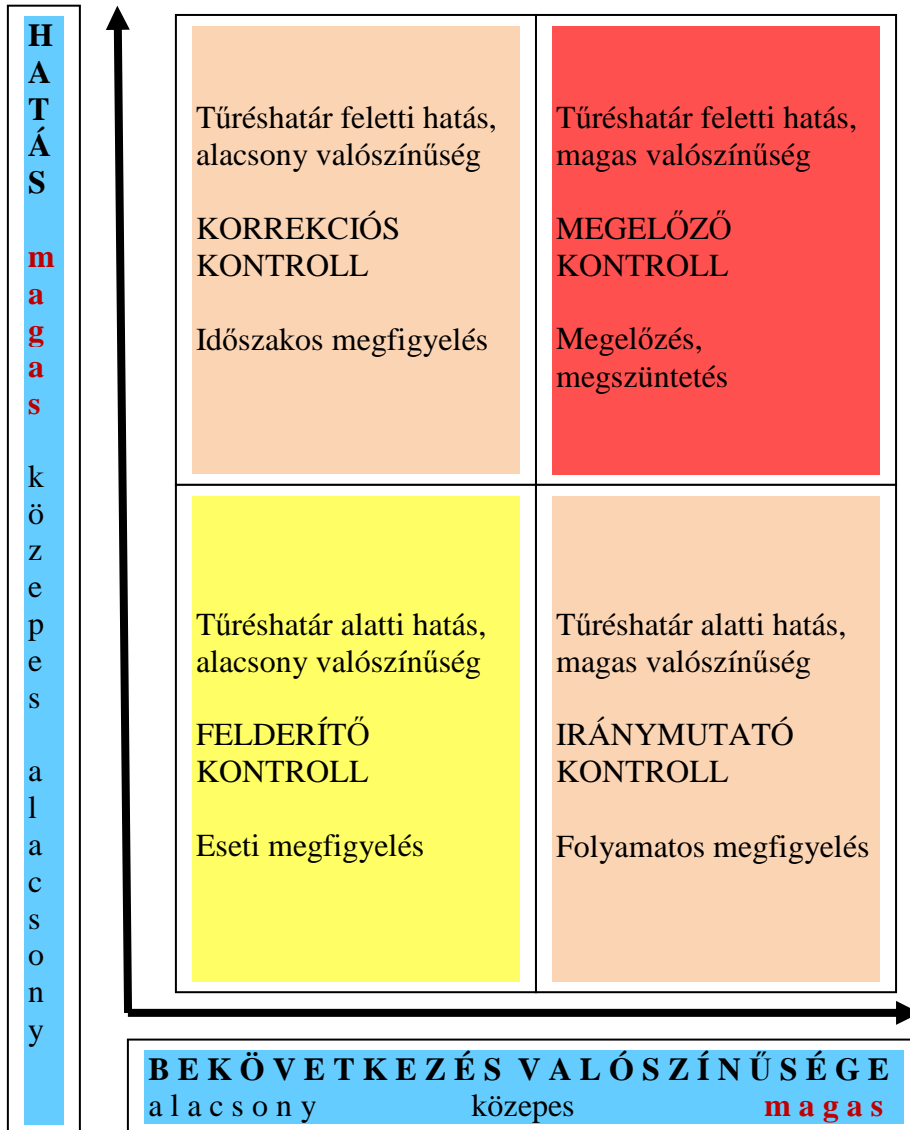
II. PÉNZÜGYI KOCKÁZATOK	
1. Költségvetési	<ul style="list-style-type: none"> • a kötelezően elvégzendő tevékenység ellátására nem elegendő a rendelkezésre álló forrás vagy csak minőségromlással biztosítható • az ügyérkezés vagy befejezés számának növekedése következtében az ítélkezéshez kapcsolódó költségek növekednek • jogszabályváltozás következtében egyes juttatások mentesek lettek a végrehajtás alól, amely bevételkiesést okoz • jogszabályváltozás következtében emelkednek az ítélkezés költségei <ul style="list-style-type: none"> • kirendelt védői díjak emelkedése • tolmácsdíjak emelkedése • szakértői díjak növekedése • évközi kötelezően ellátandó feladatbővülés, amelynek nem biztosított a költségvetési fedezete • büntető ügyekben az első iratmásolás ingyenessége mint költségnövelő tényező • egyes felújítások kapcsán az üzemeltetési költségek nőnek (akadálymentesítés miatt a liftek üzemeltetési és karbantartási költségei többletkiadásként jelentkeznek)
2. Biztosítási	<ul style="list-style-type: none"> • csak a minimumbiztosítás finanszírozható • a minimumbiztosítás sem finanszírozható, így a vagyonelemek biztosítása elmarad
3. Közbeszerzési	<ul style="list-style-type: none"> • a nyertes ajánlati ár magasabb a tervezettnél • jogorvoslati eljárás miatti kései projektkezdés
III. BELSŐ KOCKÁZATOK	
1. Tevékenységi	<ul style="list-style-type: none"> • a jogszabályok eltérő értelmezése, az egységes joggyakorlat hiánya • az eljárási és ügyviteli határidők be nem tartása • a jogszabályváltozást nem vagy késve követi a belső szabályozás változása • a jogszabályváltozás ismeretének hiánya
2. Működési	<ul style="list-style-type: none"> • bírósági célokat kevésbé szolgáló szervezeti struktúra • nem megfelelő kontrollrendszer kialakítása • a feladatellátáshoz szükséges információ hiánya • tárgyi feltételek nem megfelelő biztosítása a megnövekedett

	<p>ügyérkezésre figyelemmel (tárgyalótermek, informatikai eszközök)</p> <ul style="list-style-type: none"> • a karbantartásra fordítható összegek elégtelensége miatti épületkárosodások a működést veszélyeztetik
3. Informatikai	<ul style="list-style-type: none"> • az elavult hardverek meghibásodása • az elöregedett szerverek a megnövekedett adattartalom tárolására, futtatására nem alkalmasak • a régi gépeket az új alkalmazások futtatása lelassítja • az új gépeken a Microsoft alapú szoftverek hiánya miatt egyes alkalmazások nem működnek (Forrás SQL, statisztikai szoftver) • a szükséges új szoftverek beszerzése elmarad • integráltság hiánya • új alkalmazások bevezetésekor felmerülő egyéb üzemeltetési és emberi erőforrás kockázat • üzemeltetési és működésfolytonossági kockázatok (vírus, stb.)
IV. AZ EMBERI ERŐFORRÁS KOCKÁZATA	
1. Humánerőforrás mennyisége és minősége	<ul style="list-style-type: none"> - Az időszerű ítélkezéshez megfelelő szakképzettséggel rendelkező munkaerő biztosítása <ul style="list-style-type: none"> • munkateherben lévő különbségek • kompetenciában jelentkező különbségek • a legjobb tisztviselőket más szervek elcsábítják jobb fizetési feltételekkel - Jogszabályváltozásból eredő humánerőforrás kockázat <ul style="list-style-type: none"> • nők 40 éves munkaviszonyt követő nyugdíjazásának lehetősége • a bírák nyugdíjazására vonatkozó jogszabály-módosítás, • létszámstop - A tartósan távollévők kiesett munkaerejének pótlása <ul style="list-style-type: none"> • várandósság, szülési szabadság, CSED, GYED, GYED idejére történő határozott idejű foglalkoztatás • váratlan, hosszantartó betegség
2. Egészségügyi és biztonsági	<ul style="list-style-type: none"> • a bírák és igazságügyi alkalmazottak túlterheltsége, fásultsága • általános érdektelenség, kiégés • a migrációs helyzettel kapcsolatban felmerült egészségügyi kockázat
3. Személycserék	<ul style="list-style-type: none"> • vezetőváltás • kulcsfontosságú munkaerő kiesése, távozása

A Bíróság kockázati tényezőinek nyilvántartása

Kockázati kategóriák	A kockázatok meghatározása	A feltárt kockázatok értékelése		A kockázat kezelésére javasolt intézkedés, felelős és határidő	Monitoring (az intézkedés végrehajtásának ellenőrzése)
		A bekövetkezés valószínűsége alacsony/közepes/magas	A Bíróságra gyakorolt hatás alacsony/közepes/magas		
Külső kockázatok					
Pénzügyi kockázatok					
Tevékenységi kockázatok					
Az emberi erőforrás kockázatai					

Kockázati térkép

Kockázatelemzési kritérium mátrix

**A bíróságra gyakorolt
hatás**

<i>Magas</i>	K	M	M
<i>Közepes</i>	A	K	M
<i>Alacsony</i>	A	A	K
	<i>Alacsony</i>	<i>Közepes</i>	<i>Magas</i>

A bekövetkezés valószínűsége